Hana Fifková: Jsem bytostný optimista a věřím, že nevyhneme

29.04.2021

Přestože vyrostla v Krkonoších, na Žižkově bydlela na koleji. Právě tady si jedna z nejznámějších českých sexuoložek užila studentský život. Dnes tu má ordinaci.

Pocházíte z Prahy, ale vyrůstala jste v Jilemnici.
Já jsem narozená v Praze rodičům Pražákům. Protože nebyli zrovna fanoušci komunistického režimu, dostali na vybranou, zda chtějí jít pracovat do Jilemnice, nebo do Ostravy. Vybrali si hory a myslím, že udělali dobře. V Jilemnici jsem vyrostla, maminka pracovala celý život jako dětská lékařka a tatínek byl chirurg.

Kdy jste byla poprvé na Žižkově?
Jako dítě jsem chodila s babičkou pravidelně na Olšanské hřbitovy, kde je pohřbena velká část rodiny. Když jsem studovala medicínu, bydlela jsem na koleji ve Slavíkově ulici a v žižkovských hospůdkách jsme s kamarády strávili spoustu času. Do maturity jsem byla skutečná vrcholová sportovkyně, v Praze jsem to pak dohnala v tom, že jsem se naučila pít a kouřit a trochu se společensky otrkala a uvolnila.

Čím vás Žižkov baví?
V současné době je moje nejčastější Tour de Žižkov po dětských hřištích, která objevujeme spolu s vnukem. Baví mě Vítkov, kam chodím často běhat. Pravidelně nakupuji v OC Flora, ráda chodím do řecké taverny Olympos v Kubelíkově a dobré kafe si dám takřka na kterékoli zahrádce.

Jak dlouho tu pracujete?
Ordinaci u Rajské zahrady mám od roku 2007, předtím jsem byla pár let na Vinohradské a úplně původně na poliklinice v Klimentské ulici, než ji vyplavila velká voda.

Proč jste si vybrala ordinaci v možná nejprudší žižkovské ulici?
Žižkov mám ráda, stejně jako třeba Holešovice. Ale pravda je, že jsem si ordinaci pronajala v domě, který vlastní moje dobrá kamarádka, což hrálo velkou roli. Bydlím teď na Vinohradech, tak většinou chodím pěšky přes Riegráč. Ale klienti říkají, že v době naší spolupráce jim vzrůstá fyzická kondice — většina z nich se totiž škrábe zezdola od Seifertky.

Na co se přesně vaše ordinace zaměřuje?
Řeším běžné sexuální problémy. U mužů především poruchy erekce, u žen třeba potíže s dosahováním orgasmu, u dvojic většinou rozdíly v potřebě sexu. Specifickou (a velkou) skupinu klientů pak tvoří lidé s transsexualitou, což je vrozený stav, kdy se člověk cítí být duševně příslušníkem opačného pohlaví, než ke kterému biologicky patří. Pomáhám jim absolvovat proces změny pohlaví.

Odkud přicházejí vaši klienti? Chodí k vám také Žižkováci?

Samozřejmě, přicházejí lidé ze Žižkova, zbytku Prahy i z celé republiky. Jednak proto, že sexuologů je málo, jednak i proto, že lidem z venkova poskytne návštěva u odborníka v Praze větší anonymitu. Kvůli transsexualitě za mnou jezdí především klienti ze Slovenska, protože tam není mnoho odborníků, kteří se této problematice věnují. Jinak ale zahraniční klientelu běžně nemám, a to především z důvodu mé chabé angličtiny.

Kdy jste se začala zajímat o problematiku sexuality?
Na lékařskou fakultu jsem šla proto, že oba rodiče byli lékaři. Během studia jsem se zamilovala do psychiatrie a po promoci jsem nastoupila do psychiatrické léčebny v Bohnicích. Po několika letech se uvolnilo místo na tamním sexuologickém oddělení, tak jsem to šla zkusit a už jsem tam zůstala. Bohnická sexuologie byla specifická tím, že se věnovala léčení sexuálních deviantů, kteří spáchali trestný čin a léčba jim byla nařízena soudně. Měla jsem možnost se vzdělávat u tak vynikajících kolegů, jako jsou Slavoj Brichcín a Petr Weiss. Oba mě hodně ovlivnili. Bylo to strašně zajímavé, ale zároveň docela těžké. Sexuálně agresivní pacienti měli tendenci překračovat hranice v naší komunikaci a musela jsem se naučit s tím pracovat. A vzhledem k tomu, že jsem v té době měla malou dcerku, nebylo jednoduché správně vést terapii například s vrahy malých dětí.

Jak na to rozhodnutí reagovali rodiče?
Když jsem začala pracovat na sexuologii, rodiče to nechávalo v klidu. Ale když jsem pár let poté měla možnost vést vůbec první novinovou sexuologickou poradnu v časopise Blesk, byli trochu v rozpacích. Musíte si uvědomit, že šlo o těsně porevoluční roky, a jakkoli se to dnes zdá neuvěřitelné, slova jako masturbace nebo soulož byla do té doby v médiích nepoužívaná. Pamatuji si, že jeden z prvních dotazů čtenáře byl, jestli je pravda, že po masturbaci vysychá mícha. Rodiče mi pak říkali, že se jich lidé ptali, na co že se to jejich dcera dala.

Jste v kontaktu se sexuálními devianty. Jaký k nim máte vztah?
Od roku 1996 pracuji v ambulantní sféře a se sexuálními devianty se setkávám takřka vždy v situaci, kdy si sami svou dispozici uvědomí a chtějí se léčit právě proto, aby se nedopustili žádného trestného činu. Jedním z mých dlouholetých klientů je strašně hodný člověk, kterému příroda do sexuality nadělila touhu zabít malé dítě. Nemůže za to, narodil se tak. Nikdy žádnému dítěti neublížil. A právě proto, že vím, jak statečně se celé roky se svým problémem potýká, si ho nesmírně vážím.

Změnily se počty sexuálních deviantů či souvisejících zločinů za posledních 30 let? Jakou roli v tom hraje třeba internet?
Skutečné počty sexuálních deviantů neznáme, víme o nich právě pouze v situaci, kdy nějaký trestný čin spáchají nebo se přijdou léčit dobrovolně. Počty deliktů spáchaných sexuálními devianty se nijak významně nemění, máte ale pravdu v tom, že internet jim poskytuje významnou možnost ventilovat své potřeby.

Jak se liší nynější problémy lidí od těch před 30 lety?
Přibylo mužů, kteří nemají chuť na párový sex. A přibylo mladých mužů závislých na masturbaci u internetové pornografie až do té míry, že pak nejsou schopní vůbec párový sexuální život zahájit. V oblasti sexuálních deviací přibývá nových názvů, ale podstata je také stále stejná. Buď jde o deviaci týkající se objektu sexuální touhy, nebo jde o odchylku ve způsobu realizace sexu, či kombinaci obojího. V oblasti identity se pak zdá, že mnoha mladým lidem nestačí škatulka muž nebo žena, definují se třeba jako nebinární nebo genderfluid. Já jsem ale ze staré školy a myslím si, že ani v budoucnu se na rozdělení světa na samičky a samečky nebude nic měnit.

Co je základem spokojeného rodinného života?
Kdybyste se mě zeptal před třiceti lety, určitě bych odpověděla jinak. Ale na prahu šedesátky oceňuji především loajalitu, pocit sounáležitosti a soucitnosti v tom dobrém slova smyslu, spolehlivost a schopnost

dělat kompromisy.

Prozradíte něco ze soukromí vaší rodiny?
Dceři je 33 let a mám i vnuka, kterému budou dva roky. Když byla dcera malá, strašně jsem se bála toho, že jednou odejde z domova. Měla jsem pocit, že už nic nebude jako dřív. Když se to nakonec stalo, měla jsem radost z její dospělosti a samostatnosti. A bonusem byl pocit zvláštní svobody — něco jako když skončíte práci, která se vám povedla, a máte možnost se pustit do něčeho jiného. S dcerou se pravidelně vídáme, svého vnuka často hlídám a oba je miluju. Ale taky využívám svobodně čas pro sebe. Třeba před pěti lety jsem začala trénovat na triatlon, naučila jsem se plavat kraul, koupila si silniční kolo a oprášila běhací dovednosti z mládí. Je to moc fajn.

Právě odchod dětí může ale v řadě vztahů znamenat zlom.
Já si myslím, že dobře fungující páry odchod dětí nijak neohrozí. Ale tam, kde byly děti zásadním pojítkem vztahu, nebo tam, kde zejména pro ženy představovaly celý jejich život, je skutečně potřeba hledat nové cesty, nová témata a nové motivace. Může to být i příjemně překvapující, ovšem na tom hledání musí participovat oba partneři.

Jak bude lidská sexualita vypadat za sto nebo třeba tisíc let?
I když se může zdát, že virtuální sex ohrožuje sex skutečný nebo že pro některé mladé lidi není sex ve vztahu podstatný a jsou schopni žít bez něj, jsem bytostný optimista a věřím, že lidi se dál budou chtít spolu potkávat v posteli a že jednoduše nevyhyneme.

Hana Fifková se narodila 27. září 1961 v Praze. Brzy se s rodiči odstěhovala do krkonošské Jilemnice, kde vyrůstala, studovala střední školu a naučila se lyžovat. Do rodného města se vrátila při studiu medicíny, kdy se zabydlela na Žižkově. Celý život se věnuje problematice sexuologie, psychiatrie a terapie. Má soukromou praxi a zároveň působí na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Je autorkou několika knih, publikuje v odborných časopisech a přednáší na konferencích. V roce 1990 pracovala v první novinové sexuologické poradně v deníku Blesk. Dnes se zaměřuje zejména na transgenderovou problematiku. Je rozvedená, má dceru.